

De generaal die eigenlijk violist had willen worden

Mans Spoor-Dijkema (93), weduwe van Simon Spoor. Hij was bevelhebber van de landstrijdkrachten in Nederlands-Indië van 1946 tot 1949. Hij leidde de politioenele acties tegen de Indonesische nationalisten.

'D e vader van mijn man was violist en concertmeester bij het Concertgebouw-orkest. Ook mijn man wilde vroeger violist worden. Maar zijn moeder wilde dat hij officier zou worden. Zij stierf toen hij vijftien was, waarop hij besloot zich aan te melden bij Koninklijke Militaire Academie. Daar heeft hij nooit spijt van gehad. In 1923 werd hij luitenant bij het KNIL (het Koninklijk Nederlands-Indisch Leger). Hij is veel aan het front geweest. Op Borneo heeft hij honderd dagen in de bush rondgelopen. In 1942 ontmoette ik hem, vlak voordat hij directeur werd van de Nederlandse militaire inlichtingendienst. Ik vond het een hele intelligente en charmante man. Na de Tweede Wereldoorlog werd hij benoemd tot commandant. Hij was vooral bezig met vergaderen. Het was een moordende tijd,

voor iedereen, ook voor hem, en hij had het heel moeilijk. Er was natuurlijk veel controverse over de politioenele acties. Hij vocht tegen de Indonesiërs én tegen de Hollanders die het niet eens waren met het beleid. Zelf deed ik in die tijd radiowerk. Dagelijks tussen twaalf en half een berichtte ik het thuisfront over het wel en wee van de strijdkrachten. Dan bezocht ik de gewonde Nederlandse militairen in het ziekenhuis. Ze waren er vaak heel beroerd aan toe. Ik bracht via de radio boodschappen over. Dat ze van hun vrouw hielden bijvoorbeeld. Mijn man vond het schitterend. Hij grapte eens tegen een journalist dat hij de man was van mevrouw Spoor. Hij zou in augustus 1949 met pensioen gaan. Hij kon professor worden in Amerika. Hij wilde boeken schrijven. Over tactieken en strategieën. Over van alles. De uitgeverijen stonden al klaar. Maar vooral wilde hij weer veel viool gaan spelen in Melbourne. Soms speelde hij in onze slaapkamer viool. Midden in de nacht. Tot vlak voor zijn dood. Bach. Noem maar op. Vond hij heerlijk. In mei 1949 stierf hij aan een hartaanval, een paar maanden vóór zijn pensioen. Ik ben daarna nooit meer getrouwd."